

העשויון עור — **טמאין**,

וטהרתן, כלומר טבילתן — **במה שהן**. מטבילין אותם כמות שהן, אף שהצמר נתון בפנים. ואין הצמר חוצץ. ועומד אני בדעת, ואיני מודה בזה לחכמים שנחלקו עלי.

שאלוהו עוד: **מנעל** שנעשה על האמוס וכבר מוכן ואפשר להורידו משם. רק שעדיין הוא **על גבי האמוס**. מהו, האם מקבל הוא טומאה?

אף בזה נחלקו. דעת חכמים שמקבל טומאה, כיון לפי שכבר גמור הוא ואינו צריך למלאכת אומן משום שגם ההדיוט יכול להורידו מן האמוס. ורבי אליעזר סובר כי הוא טהור משום שכל עוד לא הורד מן האמוס — לא נגמרה מלאכתו, ואינו מקבל טומאה.

אמר להן רבי אליעזר: הוא המנעל — טהור, ויצאה נשמתו בטהרה!

עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: הותר הנדר, הותר הנדר!⁽⁸²⁾ הותר הנידוי שנדו את רבי אליעזר.

למוצאי שבת פגע פגש בו רבי עקיבא בדרכם מן קיסרי ללוד ששם היו נושאים את מיטת המת ומלווים אותו.

והיה מכה רבי עקיבא בבשרו מחמת הצער,⁽⁸³⁾ עד שדמו שותת לארץ.

פתח עליו בשורה שעמדו בה כולם סביב המת להספד, ואמר: [מלכים ב ב יב] **"אבי אבי רכב ישראל ופרשיו"**.

הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להרצותן. כלומר, הרבה שאלות יש לי ואין לי את מי לשאול!

ומכל זה למדנו: **אלמא** מוכח מכאן כי רבי עקיבא **מרבי אליעזר** גמרה למד את הלכות נטעת קישואין, ולא מרבי יהושע כפי שהובא במשנה.

ומתרצת הגמרא: **אכן גמרה למד מרבי אליעזר ולא סברה** למד בלא הבנת הענין.

הדר לאחר מכן **גמרה למד מרבי יהושע ואסברה ניהליה** והסבירו את הבנת הענין.

שואלת הגמרא: **היכי עביד הכי**, איך עשה רבי אליעזר מעשה בנטיעת קישואין,

והאנן תנן במשנתנו: העושה מעשה — חייב!

ומתרצת הגמרא: כיון שעשה זאת **להתלמד** ללמד את רבי עקיבא ענינים אלו, ולא כמעשה כשפים — **שאני**, ומותר.

בבשרכם" וגו'. ובמסכת מכות כ ב דורשים "לנפש" אינו חייב אלא השורט על המת. ואם כן קשה, איך עשה כך רבי עקיבא? ויישב התוספות, כי לא היתה זו שריטה על רבי אליעזר שמת, אלא התורה שאבדה. וכמו שאמר "הרבה מעות יש לי — ואין לי שולחני לרצותן" וכן כתב המאירי, ושריטה זו אינה אלא כמי שבוכה

82. כתב הר"ן כי מכך שהתירו את הנדר לאחר שיצאה נשמתו בטהרה, מוכח שמי שמת בנידוי, מתירין אותו לאחר מיתה. ואין צריך לסקול את ארונו. וטורחים בעניני תכריכיו וקבורתו. וכן היא דעת הרשב"א ועוד ראשונים.

83. בתוספות ד"ה והיה מכה בבשרו העיר ממה שנאמר [ויקרא יט כח] "ושרט לנפש לא תתנו